

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง การสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการอนุรักษ์ป่าธรรมชาติที่ยั่งยืนของชุมชน รูปแบบอุทยานการศึกษาโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน มีประเด็นปัญหาหลัก อยู่ 2 ประเด็นคือ ปัญหาจากคนในยุคการขยายตัวของชุมชน ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสนองตอบความอยู่รอดในลักษณะที่เป็นปัจจัยสี่ ซึ่งเป็นปัจจัยเบื้องต้นของมนุษย์ ป่าไม้ นับว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิต และยังเป็นประโยชน์ในการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม แต่กลุ่มคนบางส่วนยังขาดสำนึกในจุดนี้ กล่าวคือยังมีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติส่วนนี้อยู่ตลอดมา จนทำให้ทรัพยากรลดน้อยลงเรื่อย ๆ อีกประการหนึ่ง คือ วิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ในยุคของความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป เป็นยุคแห่งการใช้เทคโนโลยี ภูมิปัญญาเกี่ยวกับป่าในด้านต่าง ๆ ขาดการสืบทอดจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลานเยาวชนอย่างต่อเนื่อง สาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ของภูมิปัญญาสูญหายไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อสืบค้นหาภูมิปัญญาและรวบรวมองค์ความรู้จากภูมิปัญญาเกี่ยวกับป่า ผลผลิตจากป่าในด้านต่าง ๆ และการจัดการป่า แล้วนำองค์ความรู้นั้นมาสู่กระบวนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน พร้อมกับศึกษาและจัดรูปแบบป่าธรรมชาติในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ อุทยานการศึกษา สื่อการเรียนรู้จริงของหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อสร้างสำนึกให้กับนักเรียนและเยาวชนในชุมชน ให้รู้สึกรัก ห่วงแหน ในทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น มีจิตสำนึกที่จะร่วมกันฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่าอย่างนี้ ให้สืบทอดต่อลูกหลานสืบไป

รูปแบบของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเก็บข้อมูลหลากหลายรูปแบบ ทั้งจากการสำรวจและการศึกษาดูงาน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุม ชัดเจน สามารถที่จะอ้างอิงได้ และนอกจากการศึกษาวิจัยแล้ว ขั้นตอนของการพัฒนาที่มิวิจัยก็ได้ดำเนินการไปด้วย กล่าวคือได้สร้างเรือนเพาะชำ ขำกล่ำไม้ ทั้งพืชอาหาร สมุนไพร เพื่อปลูกเสริมป่าเป็นการร่วมฟื้นฟูป่าดงม่วย โดยมีความมุ่งหวังที่จะให้ป่าดงม่วย มีความสมบูรณ์ใกล้เคียงเหมือนเมื่อในอดีต

ความคาดหวังที่จะให้ป่าดงม่วยได้รับการฟื้นฟู ให้มีความสมบูรณ์ คงต้องใช้เวลา แต่ด้วยความมุ่งหวัง การวางแผนในการดำเนินการ การประสานความร่วมมือ และการร่วมแรงร่วมใจตั้งแต่วันนี้ อีกไม่นาน ป่าดงม่วยคงเป็นป่าที่ได้รับการฟื้นฟูให้สมบูรณ์ เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่คงอยู่คู่ชุมชนตลอดไป